

**Univerzita Karlova
Filozofická fakulta**

Katedra středoevropských studií
Filologie
Slovanská filologie

Autoreferát (teze) disertační práce

Mgr. Katarína Gajdošová

České a slovenské kontaktné lexikálne javy
v ich metajazykovej reflexii (na báze textových korpusov)

Czech and Slovak Contact Lexical Phenomena
in Their Metalanguage Reflection (text corpus-based)

doc. PhDr. Mira Nábělková, CSc.

2017

Prácou *České a slovenské kontaktné lexikálne javy v ich metajazykovej reflexii (na báze textových korpusov)* chceme prispieť k poznaniu metajazykovej reflexie jazykových prostriedkov v komunikácii. Zo širokej problematiky sme sa zamerali na špecifickú oblasť, metajazykovú, resp. metarečovú reflexiu kontaktných javov v českých a slovenských textoch, ktorá v komunikačnej praxi Čechov a Slovákov predstavuje odraz existencie česko-slovenských jazykových vzťahov. Na základe materiálu zhromaždeného z korpusových zdrojov sme sledovali metarečové komentáre, ktoré sa objavujú v slovenských a českých textoch pri českých a slovenských kontaktných javoch, a aj kontaktné javy, ktoré sú týmito vyjadreniami sprevádzané.

V kapitole *Materiálové východiská, vyhľadávanie a selekcia relevantných dokladov* predstavujeme skúmaný jazykový materiál a postup pri jeho získavaní. Na rozdiel od materiálu získaného pomocou intuitívneho vyhľadávania pomocou internetových vyhľadávačov pri sondážnom výskume (Gajdošová, 2015) sme v práci ako zdroj jazykových dát využili národné jednojazyčné a webové korpusy oboch skúmaných jazykov. Jedným z našich cieľov bolo vypracovať korpusový prístup k takzvaným „big data“ (materiálu veľkých korpusov) zameraný na získavanie špecifického relevantného textového materiálu, keďže vyhľadávanie metarečových vyjadrení a nimi reflektovaných kontaktných výrazov v korpusových zdrojoch nepatrí v súčasnosti k jednoducho uplatniteľným postupom. Zvolený prístup k materiálu jazykových korpusov umožnil získať na jednej strane široké spektrum aj dosiaľ neidentifikovaných explicitných a implicitných metarečových komentárov pri reflektovaných kontaktných javoch, na druhej strane umožnil sústrediť spektrum týchto kontaktných javov reflektovaných používateľmi češtiny a slovenčiny.

Kapitola *Spektrum metarečových komentárov* prináša opis štruktúrnych typov komentárov obsahujúcich metarečovú reflexiu. Materiálová analýza metarečových vyjadrení ukázala, že najčastejšími typmi metakomentárov uvádzajúcich reflektované kontaktné prvky sú metaodkazy obsahujúce verba dicendi s etnickým identifikátorom jazykového zdroja ako *Česi, Slováci* (frekventované aj v spojeniach typu *bratia Česi, bratři Slováci*) alebo s územnou identifikáciou pomocou choronyma v metaodkaze, napríklad *v Čechách* (sporadicky aj *na Morave*), *na Slovensku*, resp. pomocou už frazeologizovaného dvojsmerného vyjadrenia *za riekou Moravou, za řekou Moravou*. Tieto konštrukcie so slovesami hovorenia často obsahujú aj deixu na reflektovaný kontaktný prvok (*ako tomu hovoria Česi, jak to nazývají Slováci*). Osobitne významné sú metakomentáre s prítomnosťou hodnotiacich výrazov

(*pekne, hezky, trefně, krásne, výstižne hovoria/řikají*), ktoré predstavujú materiál na skúmanie axiologických postojov k jazykovým prostriedkom druhého jazyka (v tom aj individuálnych alebo rozšírených predstáv dotýkajúcich sa problematiky lakunárnej lexiky). Ako metarečové vyjadrenia neraz vystupujú aj verba dicendi v neosobnom zvratnom tvare typu *ako sa hovorí/jak se říká* (aj s kvalifikujúcim adverbium *ako sa ľudovo hovorí*) bez etnickej alebo choronymickej identifikácie reflektovaného kontaktového prvku.

Špecifický typ metakomentárov, zaujímavý z hľadiska výskumu ľudovej (neteoretickej, naivnej) jazykovej kategorizácie, predstavujú metarečové vyjadrenia obsahujúce rozličné typy kategorizujúcich metajazykových výrazov (všeobecnejšie kategórie *a k o slovo, pojem, výraz, vyjadrenie, pomenovanie, fráza, formulka, zvrat* aj ilokučne zafarbené pomenovania *tvrdenie, heslo, krédo*), ako aj kategórie pomenúvajúce a uvádzajúce rozličné typy frazeologických vyjadrení (*príslovia, porekadlá, úslovia, súslovia, rčení*) a žánrové typy (*pieseň, hymna, vtip, anekdota*). Pri uplatňovaní metajazykových výrazov tohto typu je z hľadiska poznania „ľudovej kategorizácie“ zaujímavé, že vo vzťahu k spektru reflektovaných kontaktového prvkov sa mnohé prekrývajú (osobitne pri reflektovaných frazémach sa stretávame s viacerými typmi nediferencovaných označení). Aj v metakomentároch s metajazykovými výrazmi – predovšetkým *výraz, slovo* – stretávame hodnotiace vyjadrenia (*Slováci majú krásne slovo*). Osobitné typy metakomentárov predstavujú minimalistické metarečové komentáre, uplatnenie adjektív a adverbíí bez explicitného metajazykového výrazu, ktoré môžu naznačovať jazykovú provenienciu reflektovaného prvku sprevádzanú prípadne ďalším spresnením (*české, slovenské, klasické české, presnejšie po česky, slovensky veľmi vtipně*) alebo predstavujú stručný metakomentár k reflektovanému kontaktovému vyjadreniu bez vyjadrenia proveniencie (formulovanie známosti reflektovaného vyjadrenia: *známe/známé, pověstné*).

Ako osobitný typ metarečových komentárov vystupujú vyjadrenia, ktoré do textu namiesto informácie o jazykovej proveniencii vnášajú explicitnú identifikáciu autora vyjadrenia v druhom jazyku (*ako hovoril Werich, jak říkával dr . Husák, jak by řekl Karol Polák*). V textoch obidvoch jazykov tak nachádzame metavyjadrenia odkazujúce (nie vždy spoľahlivo) na okrídlené výroky, resp. fragmenty prejavu známych postáv obidvoch národných spoločností (literáti, humoristi, literárne a filmové postavy, politici, športoví komentátori). Na hranici tohto typu metakomentára stoja vyjadrenia s nepersonifikovaným výrazom *klasik*. Popri metaodkazoch na známe osobnosti kultúrno-spoločenského života

fungujú v komunikácii aj metakomentáre s explicitným pomenovaním rodinných príslušníkov (*manžel, mama, babka povedal/a*) či iných blízkych osôb (*kamarát, spolužák řekl*), ktoré v texte sprevádzajú vyjadrenia v druhom jazyku.

Metarečové komentáre, ktoré do textu uvádzajú, resp. ex post komentujú do textu začlenené fragmenty druhého jazyka, možno ako celok považovať za indikátory jazykového vedomia slovenských a českých hovoriacich vo vzťahu k druhému jazyku. Z hľadiska interpretácie pragmatického postoja slovenských a českých hovoriacich vedie rozhraničujúca línia medzi metakomentármi, ktoré obsahujú explicitné hodnotiace prvky vyjadrujúce evaluatívny postoj k českým/slovenským slovám, slovným spojeniam, frazeologickým vyjadreniam (a tým aj predpokladanú motiváciu ich použitia) a metakomentármi, ktoré explicitné hodnotiace prvky neobsahujú.

Pri analýze textov sa opakovane ukázalo, že rozličné metakomentáre jednotlivých štruktúrnych typov využívajú používatelia slovenčiny a češtiny aj pri reflexii toho istého prvku druhého jazyka. Ukázali sme to na českej frazéme *skutek utek*, ktorá sa ako reflektovaný český jazykový prvok v slovenských textoch z korpusov *prim-6.1-public-all* a *web-3.0* vyskytuje vyše tridsaťkrát. Českú frazému *skutek utek* v našom materiáli sprevádzajú metakomentáre patriace k viacerým analyzovaným typom. V porovnaní so základnou reflexiou pôvodu frazémy pri verbe dicendi v indikatíve alebo kondicionáli prézenta (*ako hovoria Česi, ako vravia Česi, ako hovoria v Čechách, Češi by povedali*) kvantitatívne prevažujú metakomentáre so slovom *bratia* (*ako hovoria bratia Česi, ako vravia bratia Česi, ako hovoria naši bratia Česi, ako hovoria naši českí bratia, ako hovoria naši bratia spoza rieky Moravy, ako hovoria nasi bratia* – aj v českej jazykovej podobe *jak čeští bratři říkají*, v kondicionáli *bratia Česi by povedali, ako by povedali naši bratia Česi*). Metakomentár *jak to vy bratia Česi vravíte* odráža využitie a reflexiu frazémy vo vzájomnej slovensko-českej komunikácii. Všeobecnejšie formulácie predstavujú metavyjadrenia *ako vravia iní slovanskí bratia* a „susedský“, obojsmerne využiteľný metakomentár *ako hovoria susedia*. Na uzuálnosť frazémy *skutek utek* poukazujú komentáre *ako sa hovorí, jak sa hovorí, ako sa vraví, ako sa ľudovo hovorí* aj metakomentár obsahujúci kategorizujúci výraz príslovie: *ako sa hovorí v jednom prísloví*. Z ďalších kategorizujúcich výrazov uplatnili hovoriaci pri danej frazéme substantíva *porekadlo* a výraz. Našli sme aj uvádzajúce formulácie bez kategorizujúcich výrazov (*to známe typické*), aj uvedenie frazémy *skutek utek* pomocou častice (*hold, skrátka, takže*). Frazému *skutek utek* možno však, ako sa s tým stretávame i pri

iných českých kontaktných javoch, v slovenských textoch nájsť prevažne bez explicitného metarečového komentára.

Slovenský a český materiál

Do skupiny ťažko identifikovateľných metakomentárov zaraďujeme aj také vyjadrenia, ktoré sa síce formálne podobajú na už známe metakomentáre detekujúce kontaktné javy vo výpovediach (ich nosné konštrukcie obsahujú verba dicendi napr. *ako sa hovorí / jak se říká*), ale sú to štandardné formy metavyjadrenia v danom jazyku a nie je v nich prítomný žiaden indikátor poukazujúci na kontaktný prvok vo výpovedi. Metarečové komentáre samy dostatočne nenaznačujú, že dôjde alebo došlo k prepnutiu kódu do druhého jazyka. Pri funkčne homonymných metavyjadreniach typu *ako sa hovorí, ľudovo povedané*, je až sám kontaktný prvok alebo spojenie dôkazom použitia metakomentára ako reflexie kontaktného prvku z druhého jazyka.

Škála identifikovaných metarečových vyjadrení v skúmanom materiáli je široká. V textoch sa však môžu vyskytovať aj ďalšie metarečové vyjadrenia, ktoré sa v našom skúmanom materiáli nenachádzali. Pokiaľ ide o vzťah metarečových komentárov a kontaktných javov v textoch oboch jazykov, môžeme konštatovať, že v textoch, ktoré sme skúmali, často nachádzame kontaktné prvky, ktoré nie sú sprevádzané žiadnymi explicitnými ani implicitnými metarečovými vyjadreniami. Automatizovaná identifikácia kontaktných prostriedkov z druhého jazyka v textoch sa teda nemá o čo oprieť, očakávala by len vysoko citlivý nástroj na detekciu cudzojazyčných prvkov v domácom texte. To však naráža okrem iného na problém krátkych výpovedí. Práve pri českých a slovenských kontaktných prvkoch sú zaujímavé často uni-, bi-, tri-, tetragamy, ktoré sa v textoch druhého jazyka identifikujú veľmi náročne. Postupy identifikácie inojazyčných prvkov pri takých blízkych jazykoch, ako sú slovenčina a čeština, komplikuje aj existencia medzijazykovej lexikálnej a tvarovej homonymie, ktorá predstavuje najzávažnejšie problémy pre počítačové nástroje.

Zvolená metóda prístupu ku korpusovým dátam nám napriek objektívne existujúcim obmedzeniam umožnila doplniť súbor metarečových komentárov identifikovaných v sondážnom výskume o nové metavyjadrenia. Predstavená analýza tak prináša relatívne celistvý obraz o fungovaní spektra metakomentárov, ktoré sprevádzajú kontaktné prostriedky v slovenčine a v češtine.

V kapitole *Spektrum reflektovaných kontaktných javov* na základe materiálnej

analýzy kontaktných javov sprevádzaných metarečovými komentármi venujeme pozornosť štyrom tematickým okruhom – trom skupinám reflektovaných kontaktných javov (1. frazémam, 2. intertextovo viazaným vyjadreniam z filmových, hudobných a literárnych zdrojov, 3. výrokom zo spoločensko-politickej sféry) a osobitne pragmatickým charakteristikám reflektovaných kontaktných javov.

Frazeologické jednotky patria k tým dispozičným jazykovým prostriedkom druhého jazyka, po ktorých používatelia češtiny a slovenčiny v opore o svoju viac či menej rozvinutú receptívnu kompetenciu často siahajú vzhľadom na ich výrazovú pôsobivosť. Pri voľbe kontaktných frazém okrem špecifickej obraznosti zrejme zohráva úlohu výrazová príťažlivosť, napr. aj rytmus, rým či výrazové echo charakterizujúce stavbu jednotlivých frazém (pri českých frazémach *skutek utek*, pri slovenských súsliviach *trma-vrma*). Kontaktné frazémy sa využívajú v citátovej forme nesúcej znaky cudzosti na rozličných rovinách, no neraz nadobúdajú aj adaptovanú podobu a v komunikácii koexistujú v obidvoch podobách. K českým frazémam v slovenských textoch v našom materiáli patria *skutek utek; na každom šprochu pravdy trochu; chybička se vloudí; prašť jako uhod'; nejsou lidi; pozdě bycha honiti; jít o dům dál; každý pes jiná ves* a i., v českých textoch máme doložené napr. slovenské kontaktné frazeologizmy *zabudol vol, že tel'atom bol; aku mala, taku dala; Pán Boh má truhlicu na každú opicu; nesiahať ani po členky; podľa seba súdim teba; dobrých ľudí sa veľa zmestí; čísla nepustia; aj do voza, aj do koča;trafená hus zagága;; nemať konca kraja; byť na figu; z mosta doprosta; zoči voči; áno aj*. Kým mnohé z českých kontaktných frazém majú v slovenskej komunikácii výrazné funkčné zaťaženie (napr. *skutek utek, na každom šprochu pravdy trochu*), pri jednotlivých slovenských frazémach, hoci ich súbor v českých textoch nie je malý, je ich funkčné zaťaženie nízke. Vyššia frekvencia charakterizuje predovšetkým substantívne súslovie *trma-vrma*. Súslovie *trma-vrma* je ako reflektovaný kontaktný prvok zaujímavé z viacerých hľadísk – metakomentáre, ktorými býva sprevádzané, na jednej strane obsahujú pozitívne hodnotiace výrazy, na druhej naznačujú cestu jeho prieniku do českého jazykového prostredia. Siahla do čias spoločného česko-slovenského komentovania športových zápasov – v súvislosti s tým je aj frazéma *trma-vrma* v češtine v porovnaní so slovenčinou výraznejšie viazaná na športové prostredie.

Doklad kontaktu s vplyvnými, precedenčnými dielami kultúry druhého jazykového prostredia predstavujú reflektované kontaktné prvky s intertextovým prepojením na konkrétne diela. V textoch vystupujú ako citáty a parafrázy obsahujúce názvy a repliky

filmov, názvy a fragmenty piesní či (v menšej miere) textové sekvencie literárnych diel. Mnohé z názvov diel a textových fragmentov nadobúdajú charakter okrídlených výrazov a využívajú sa v citátovej forme či v parafrázach aj v druhom jazykovom spoločenstve. V slovenskom prostredí sa ako frekventovanejšie ukazujú intertexty späté s kultovými českými filmami, v českých textoch zase intertextové prepojenia na slovenské piesne, daná diferenciacia však nie je striktná. K pretextom, ktoré využívajú autori rozličných českých a slovenských textov, patria aj národné hymny. Intertexty vystupujú často len v úvodzovkách, naznačujúcich ich citátovosť, predsa sa však stretávame aj s explicitnými komentármi bližšie určujúcimi alebo naznačujúcimi ich pôvod. Z hľadiska určenosti sa v našom materiáli ako osobitne zaujímavý javí okrídlený výraz *vydržať*, ktorý sa v slovenskej jazykovej podobe a neraz aj so všeobecným explicitným určením pôvodu (*ako hovoria Slováci*) frekventovane objavuje v českých textoch. Ukázalo sa, že jeho pôvod je v populárnom slovenskom seriáli zo 70. rokov 20. storočia *Miesto v dome*. Práve slovenská jazyková podoba predstavuje pri danom výraze indíciu, že ide o intertext, ktorá pri jeho využití v slovenských textoch chýba a vo vedomí adresáta sa nemusí aktivovať, ani ak je výraz uvedený v úvodzovkách. Bohatá doloženosť okrídleného výrazu *vydržať* potvrdzuje jeho životnosť v českom kontexte aj u tých, ktorí si jeho intertextové prepojenie nemusia uvedomovať.

Studnicou textových zdrojov z obdobia spoločného štátu s presahmi do času pred jeho existenciou a po nej, do ktorej často siahajú slovenskí aj českí hovoriaci, sú nielen filmy a piesne, ale aj výroky politikov, resp. širšie českých a slovenských osobností, pôsobiacich v spoločenskej sfére. Medzi reflektovanými kontaktnými javmi vystupujú intertextové fragmenty z rozličných období, k frekventovaným patria okrídlené výroky T. G. Masaryka (*nebát se a nekrást*), G. Husáka (*hranice nie sú korzo*), V. Klauza (*hluboké nedorozumění*), (asi) J. Kalvoda (*ať si jdou*) a i., ktoré bývajú zapojené do textov s rozličnými funkciami aj s rozličnými typmi metakomentárov. Popri zreteľnej identifikácii autorstva, ktorá pôvod okrídleného výrazu aj situuje do konkrétneho časového obdobia, v metakomentároch často vystupuje všeobecné označenie *klasik*, ktoré bez zodpovedajúceho poznania na strane adresáta textu o bližších súvislostiach kontaktného výrazu (podobne ako metarečový komentár *hovorí sa*) nevytvára.

Reflektované intertextové kontaktné javy z kultúrneho a spoločensko-politického prostredia predstavujú echá a evokáciu rozličných období a spolu s reflektovanými kontaktnými frazémami vystupujú ako priemet vzájomných česko-slovenských vzťahov do

jazykovej oblasti.

Pri všetkých typoch reflektovaných kontaktných javov sa v istej časti metakomentárov stretávame s explicitne vyjadreným axiologickým postojom. Explicitné hodnotenia, ktorými používatelia jazyka sprevádzajú využitie konkrétnych kontaktných javov korešponujú s hodnoteniami, ktoré sa v jazykovednej literatúre uvádzajú pri výskumoch efektívnosti kontaktných javov. V metakomentároch používateľov jazyka v prirodzenej reflexii konkrétnych kontaktných javov v autentických kontextoch nachádzame vyjadrené estetické dôvody, výstižnosť (trefnosť) vyjadrenia, subjektívne hodnotenie medzijazykovej lakunárnosti aj naznačenie momentálnej osobnej neschopnosti nájsť adekvátne vyjadrenie vo vlastnom jazyku. Hodnotiace komentáre možno nájsť pri kontaktných javoch, ktoré sa v druhom jazyku vyskytujú opakovane a boli aj predmetom odbornej metajazykovej reflexie, iné opakovane využívané explicitne hodnotené javy dosiaľ v jazykovedných prácach zachytené neboli. Hodnotiaci postoj ku konkrétnemu kontaktnému výrazu a komunikačná intencia jeho začlenenia do textu, ktoré nie sú zrejmé pri uvedení výrazu v úvodzovkách, nemusia byť zreteľné ani pri explicitných axiologických vyjadreniach. Pri pozitívnom hodnotení pomocou adjektív typu *pekný, krásny, úžasný* možno predpokladať primárne estetické hodnotenie, kým pri adjektívach typu *dobrý, výstižný, trefný* sa aktualizuje skôr kognitívny aspekt, ako to dokladajú hodnotiace komentáre, v ktorých spolu vystupujú adjektíva oboch typov (*tady musím použiť krásné a výstižné slovenské slovo „nepodarky“*). Možno však počítať aj s tým, že hodnotiace postoje sa pri jednotlivých axiologických vyjadreniach prekrývajú (*Česi majú také pekné slovo, budižkničema*). V analyzovanom materiáli sme stretli len vyjadrenie pozitívnych hodnotení, čo možno považovať za prirodzené, keďže hovoriaci vo vlastnom prejave používa zväčša to, čo sa mu zdá vhodné, čo sa mu nejakým spôsobom páči alebo sa javí komunikačne výhodné. Prvok explicitne komentovaného „páčenia sa“ je ešte výraznejší pri vlastnej voľbe výrazu z iného jazyka ako domáceho. Špecifickú skupinu predstavujú kontaktné javy, pri ktorých používatelia jazyka deklarujú absenciu zodpovedajúceho ekvivalentu vo vlastnom jazyku, napr. *Japonci sú zvedaví aj „zvidaví“ (použijúc český výraz, keďže trefný slovenský ekvivalent nemáme)*. Z hľadiska individuálnych prejavov receptívneho bilingvizmu sú zaujímavé situácie, keď je kontaktný prvok sprevádzaný metakomentárom vypovedajúcim o jeho aktualizovanosti vo vedomí autora textu: *A táto, poviem to po česky, lebo si neviem spomenúť na slovenský ekvivalent, taškařice je ostro sledovaná prenosovými vozmi*.

Zaujímavou charakteristickou vlastnosťou používania skúmaných kontaktných výrazov je to, že, ako sa ukazuje, často nepredstavujú súčasť extrakomunikačného vedomia používateľov jazyka. Hoci sú uložené v pamäti, nedajú sa z nej ľahko vyvolať na požiadanie. Napriek tomu, že viaceré spojenia nie sú len unigramy, ale sú zložené z viacerých jednotiek (ďalej analyzované frazeologizmy, ustálené spojenia, repliky z filmov a pod.), používatelia po nich nedokážu siahnuť vo svojom vedomí ako po hotových jednotkách. Aj keď tieto konštrukcie sú vo svojej podstate hotovými, akoby sa vybavovali až v procese komunikácie, kde ich vyvolá istý stimul. Táto skutočnosť súvisí s oblasťou psycholingvistiky a bolo by potrebné venovať jej ďalej väčšiu pozornosť.

Predstavené interpretácie metarečových komentárov s hodnotiacimi komponentmi možno považovať za orientačné a otvárajúce ďalší výskum v tomto smere. Naším cieľom bolo v prvom rade zachytenie spektra axiologických metakomentárov v materiáli, ktorý sme zhromaždili z korpusových dát s uplatnením zvoleného postupu identifikácie metakomentárov sprevádzajúcich kontaktné javy. Napriek interpretačným obmedzeniam, vyplývajúcim okrem iného aj z fragmentárnosti analyzovaných dokladov, predstavuje reflektované využitie kontaktných výrazov s hodnotiacimi metakomentármi (v porovnaní s frekventovaným využívaním kontaktných výrazových prostriedkov bez akýchkoľvek metarečových signálov) jednu z opôr pri spoznávaní individuálnych komunikačných prístupov používateľov jazyka v česko-slovenskej kontaktnéj situácii. V komentovanom využití kontaktných javov možno vidieť jeden z prejavov ich reflexie česko-slovenských medzijazykových diferencií.

V priebehu práce na dizertácii sme z korpusových dát zhromaždili a analyzovali veľké množstvo materiálu, ktorý dosiaľ nepredstavoval predmet systematického výskumu. Samostatne sme analyzovali obidve vzájomne zviazané zložky vyjadrení, ktoré prinášajú reflexiu kontaktných javov, metarečové komentáre aj reflektované kontaktné javy, a spracovali sme súbor doložených hodnotiacich výrazov predstavujúci špecifický prejav axiologickej metajazykovej kompetencie neodborných používateľov jazyka vo vzťahu ku kontaktným jazykovým javom. Svojou prácou sme chceli prispieť k rozvoju využitia korpusových nástrojov na vyhľadávanie špecifických javov v korpusovom materiáli, k rozvoju pragmalingvistických výskumov zameraných na otázky používania jazykových prostriedkov v rečovej praxi, k prehĺbeniu výskumu v oblasti česko-slovenského receptívneho bilingvizmu a napokon aj k poznaniu niektorých skrytých stránok česko-slovenských kultúrno-spoločenských vzťahov v ich jazykovom priemete. Naším cieľom súčasne bolo aj

nastolením otázok otvoriť priestor ďalších výskumov v naznačených smeroch.

Zoznam vybranej literatúry

BACHTIN, Michajlovič Michail: Román ako dialóg. Praha: Odeon. 479 s.

БАЛТАЕВА, А. К.: Метаязыковое сознание: аспекты и тенденции изучения. In: Вестник науки КАТУ им. С.Сейфуллина, 2012, č. 4.

BARLOW, Michael: Corpora for Theory and Practice. In: International Journal of Corpus Linguistics, 1996, roč. 1, č. 1, s. 1 – 37.

BAYEROVÁ-NERLICOVÁ, Lenka: Jazykový úzus vs. postoj k jazyku v Čechách: výsledky empirického a sociolingvistického výzkumu v západních Čechách a v Praze. In: Slovo a slovesnost, 2004, roč. 65, č. 3, s. 174 – 193.

BIBER, Douglas: A corpus-driven approach to formulaic language in English. In: International Journal of Corpus Linguistics, 2009, roč. 14, č. 3, s. 275 – 311.

BOSÁK, Ján: Vzťahy slovenčiny a češtiny a ich výskum v novej etape. In: Jazykovedný časopis, 1988, roč. 39, č. 2, s. 113 – 119.

BOSÁK, Ján: Nárečia sa menia, postoje ostávajú? In: Sociolinguistica Slovaca 2. Sociolingvistika a areálová lingvistika. Zost. S. Ondrejovič. Bratislava: VEDA 1996, s. 25 – 33.

BRANKO, Pavol: Sme národ dvojjazyčný? In: Romboid, 2012, roč. XLVII, č. 10, s. 107 – 108.

BRANKO, Pavel: Úklady jazyka. Bratislava: Milanium – Slovenský filmový ústav 2014. 270 s.

BRANKO, Pavel: Úskalia a slasti jazyka. Bratislava: Milanium 2015. 312 s.

BUDOVIČOVÁ, Viera: Etapy vývoje česko-slovenských jazykových vzťahů. In: Slavica Pragensia. 21. Eds. M. Romportl a kol. Praha: Univerzita Karlova 1978, s. 133 – 145.

BUDOVIČOVÁ, Viera: K teórii spisovného jazyka najmä z hľadiska medzijazykových vzťahov. In: Z teórie spisovného jazyka. Zborník referátov a diskusných príspevkov. Ed. J. Kačala. Bratislava: Veda 1979, s. 52 – 59.

BUDOVIČOVÁ, Viera: Etapy vývoje česko-slovenských vzťahů. In: Slavica Pragensia. 21. Eds. M. Romportl – J. Petr – J. Porák. Praha: Univerzita Karlova 1983, s. 133 – 145.

BUDOVIČOVÁ, Viera: Dvojazyková komunikácia v slovenčine a češtine. In: *Studia Academica Slovaca*. 13. Prednášky XX. letného seminára slovenského jazyka a kultúry. Ed. J. Mistrík. Bratislava: Alfa 1984, s. 115 – 128.

BUDOVIČOVÁ, Viera: Z konfrontačného štúdia češtiny a slovenčiny. Česko-slovenský model dvojazykovej komunikácie. In: *Slavica Pragensia*. 25. Ed. V. Budovičová. Praha: Univerzita Karlova 1985, s. 25 – 38.

BUDOVIČOVÁ, Viera: Koexistencia a interakcia dvoch národných jazykov a jej dôsledky pre jazykovú politiku a jazykovú kultúru. In: *Jazyková politika a jazyková kultúra*. Ed. J. Kačala. Bratislava: Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV 1986, s. 125 – 134.

BUDOVIČOVÁ, Viera: Semikomunikácia ako lingvistický problém. In: *Studia Academica Slovaca*. 16. Prednášky XXIII. letného seminára slovenského jazyka a kultúry. Ed. J. Mistrík. Bratislava: Alfa 1987, s. 49 – 66.

BUDOVIČOVÁ, Viera: Semikomunikácia ako faktor medzijazykovej dynamiky. In: *Dynamika súčasnej češtiny z hľadiska lingvistické teórie a školskej praxe*. Eds. R. Brabcová – F. Štícha. Praha: Univerzita Karlova 1988, s. 45 – 54.

BUDOVIČOVÁ, Viera: Dynamika vývinu česko-slovenských jazykových vzťahov v socialistickom období. In: *Slavica Pragensia*. 30. Ed. V. Budovičová. Praha: Univerzita Karlova 1989, s. 17 – 42.

BUZÁSSYOVÁ, Klára: Kontaktné varianty a synonymá v slovenčine a češtine. In: *Jazykovedný časopis*, 1993, roč. 44, č. 2, s. 92 – 107.

BUZÁSSYOVÁ, Klára: Aspekty kontaktov slovenčiny a češtiny. In: *Sociolinguistica Slovaca* 1. Sociolingvistické aspekty výskumu súčasnej slovenčiny. Red. S. Ondrejovič – M. Šimková. Bratislava: Veda 1995a, s. 163 – 182.

BUZÁSSYOVÁ, Klára: Vzťah slovenčiny a češtiny a jazyková kultúra. In: *Spisovná slovenčina a jazyková kultúra. Materiály z konferencie konanej v Budmericiach 27. – 29. októbra 1994*. Ed. M. Považaj. Bratislava: Veda 1995b, s. 87 – 96.

ČMEJRKOVÁ, Světlá: Jazykové vedomí a jazyková kultúra (zamyšlení nad tzv. ľudovým jazykozpytom). In: *Slovo a slovesnost*, 1992, roč. 53, č. 1, s. 56 – 64.

ČMEJRKOVÁ, Světlá: Identita slova a prolínání hlasů v dialogu, konverzaci a institucionální komunikaci. In: *Slovo a slovesnost*, 2002, roč. 63, č. 1, s. 26 – 41.

ČMEJRKOVÁ, Světa – HOFFMANNOVÁ, Jana: Intertextualita a její podíl na vyjednávání pozic účastníků talk show. In: Slovo a slovesnost, 2012, roč. 73, č. 4, s. 263 – 284.

DANEŠ, František: Verba dicendi a výpovědní funkce. In: SlavPrag, 1973, roč. 14, s. 115 – 124.

DANEŠ, František: Xenismy v dnešní češtině. In: Čeština – univerzália a specifika 4. Eds. Z. Hladká – P. Karlík. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2002, s. 29 – 35.

DOLNÍK, Juraj: Hodnotiace slová v slovenčine. In: Studia Academica Slovaca. 16. Prednášky XXIII. letného seminára slovenského jazyka a kultúry. Red. J. Mistrík. Bratislava: Alfa 1987a, s. 67 – 83.

DOLNÍK, Juraj: Odras hodnotenia vo význame slov. In: Kultúra slova, 1987b, roč. 21, č. 2, s. 39 – 46.

DOLNÍK, Juraj: Hodnotenie a hodnotiace slová. In: Kultúra slova, 1988, roč. 22, č. 2, s. 35 – 42.

DOLNÍK, Juraj: Lexikálne vyjadrenie citového hodnotenia. In: Slovenská reč, 1989, roč. 54, č. 1, s. 30 – 39.

DOLNÍK, Juraj: Axiologické slová. In: Jazykovedný časopis, 1992a, roč. 43, č. 2, s. 91 – 98.

DOLNÍK, Juraj: České slová v slovenčine. In: Studia Academica Slovaca 21. Prednášky XXVII. letného seminára slovenského jazyka a kultúry. Ed. J. Mlacek. Bratislava: Stimul, Centrum informatiky a vzdelávania FF UK 1992b, s. 1 – 10.

DOLNÍK, Juraj: Metajazyková axiologická kompetencia Slovákov (vo vzťahu k češtině). In: Najnowsze dzieje języków słowiańskich. Slovenský jazyk. Red. J. Bosák. 1. vyd. Opole: Uniwersytet Opolski – Instytut Filologii Polskiej 1998a, s. 26 – 31.

DOLNÍK, Juraj: Postoje k bohemizmom v súčasnej slovenčine (ako signály vyrovnávania sa so slovensko-českými vzťahmi). In: Brněnská slovakistika a česko-slovenské vzťahy. Ed. I. Pospíšil. Brno: Masarykova univerzita, 1998b, s. 41 – 44.

DOLNÍK, Juraj: Jazyk a hodnotenie. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela – Filologická fakulta 1999. 240 s.

DOLNÍK, Juraj: Tradícia češtiny na Slovensku a jej následky. In: Slovensko-české vzťahy a súvislosti. Zborník referátov a koreferátov z medzinárodnej vedeckej konferencie

Slovensko-české vzťahy a súvislosti, ktorá sa uskutočnila 26. – 28. októbra 2000 v Bratislave. Ed. J. Hvišč. Bratislava: T.R.I. Médium 2000, s. 196 – 202.

DOLNÍK, Juraj: Jazykové sebavedomie. In: Slovenská reč, 2003a, roč. 68, č. 5, s. 257 – 270.

DOLNÍK, Juraj: Orientácia v jazykovom priestore. In: Jazykovedný časopis, 2007, roč. 58, č. 1, s. 11 – 19.

DOLNÍK, Juraj: Reálne vz. ideálne a spisovný jazyk. In: Jazykovedný časopis, 2009, roč. 60, č. 1, s. 3 – 12.

DOLNÍK, Juraj: Teória spisovného jazyka so zreteľom na spisovnú slovenčinu. Bratislava: Veda 2010. 301 s.

DOLNÍK, Juraj: Lingvistická xenoslovakistika. In: Slovenčina (nielen) ako cudzí jazyk v súvislostiach. Bratislava: Univerzita Komenského 2011, s. 25 – 33.

DOLNÍK, Juraj: Čeština ako necudzí jazyk v slovenskom prostredí. In: Studia Academica Slovaca 42. Prednášky XLIX. letnej školy slovenského jazyka a kultúry. Eds. J. Pekarovičová – M. Vojtech. Bratislava: Univerzita Komenského 2013, s. 127 – 138.

DOLNÍK, Juraj: Cudzosť – interpretácia – xenoznak. In: J. Dolník a kol.: Cudzosť – jazyk – spoločnosť. Bratislava: IRIS 2015, s. 13 – 173.

DOLNÍK, Juraj: Čo je cudzie spisovnej slovenčine? In: Studia Academica Slovaca 45. Prednášky 52. letnej školy slovenského jazyka a kultúry. Eds. J. Pekarovičová – M. Vojtech. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave 2016, s. 41 – 56.

DUDOK, Miroslav: Aktualizácia cudzích slov v medzijazykovej komunikácii. In: Jazykoveda v pohybe. Ed. A. Bohunická. Bratislava: Univerzita Komenského 2012, s. 264 – 273.

ĎUROVIČ, Ľubomír: Typologie klení ve slovanských a sousedních jazycích. In: Souvislosti, 1996, roč. 7, č. 2 – 3, s. 46 – 47.

ĎUROVIČ, Ľubomír: Česko-slovenské komunikačné a kultúrne kontinuum. In: Jazyk a komunikácia v súvislostiach. II. Ed. O. Orgoňová. Bratislava: Univerzita Komenského 2007, s. 209 – 218.

FINDRA, Ján: Štylistika úvodzoviek. In: Slovenská reč, 1987, roč. 52, č. 6, s. 335 – 345.

GAJDOŠOVÁ, Katarína: České kontaktné javy na báze Slovenského národného korpusu. In: Gramatika a korpus 2012 – Grammar and corpora 2012. Příspěvky z mezinárodní

konference na CD. 1. vyd. Hradec Králové – Gaudeamus: Univerzita Hradec Králové 2013a.

11

GAJDOŠOVÁ, Katarína: „Ako hovoria Česi, jak říkají Slováci“ – metajazykové komentáre pri kontaktných javoch v slovenských a českých textoch. In: Jazykovedné štúdie. XXXII. Eds. K. Balleková – Ľ. Králik – G. Múcsková. Bratislava: VEDA 2015a, s. 482 – 495.

GAJDOŠOVÁ, Katarína – ŠIMKOVÁ, Mária: Slovenský hovorený korpus (2008 – 2012). In: Jazykovedné štúdie XXXI. Rozvoj jazykových technológií a zdrojov na Slovensku a vo svete (10 rokov Slovenského národného korpusu). Eds. K. Gajdošová – A. Žáková. Bratislava: VEDA 2014, s. 65 – 84.

GAVUROVÁ, Miroslava: Sociolingvistická charakteristika lexémy *sranda*. In: Slovenská reč, 2012, roč. 75, č. 3, s. 170 – 178.

GAZDÍKOVÁ, Martina: Die tschechischen Kontaktwörter: in der slovakischen Sprachpraxis und in der zeitgenössischen Slovakistik. München: Verlag Otto Sagner 2005. 339 s.

GÁLISOVÁ, Anna: „Je ti zima, dievčatko?“ alebo Memetika a paremiológia. In: Studia Slovaca. Zborník vedeckých prác členov Katedry slovenského jazyka a literatúry. Banská Bystrica: Katedra slovenského jazyka a literatúry, Pedagogická fakulta, Univerzita Mateja Bela 2004, s. 232 – 236.

GRANT-RUSSELL, Pamela: The Influence of French on Quebec English: Motivation for Lexical Borrowing and Integration of Loanwords. In: Lacus Forum 25. 1999, s. 473 – 486.

HABOVŠTIAKOVÁ, Katarína – KROŠLÁKOVÁ, Elena: Zhody a kontrasty medzi slovenskou a českou frazeológiou. In: Slavica Pragensia. 30. Ed. V. Budovičová. Praha: Univerzita Karlova 1989, s. 119 – 130.

HIRSCHOVÁ, Milada: Česká verba dicendi v performativním užití. Olomouc: Univerzita Palackého 1988. 154 s.

HIRSCHOVÁ, Milada: Reprodukovaná řeč. In: Nový encyklopedický slovník češtiny. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2016a.

HIRSCHOVÁ, Milada: Verbum dicendi. In: Nový encyklopedický slovník češtiny. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2016c.

HOFFMANNOVÁ – JIŘIČKOVÁ, Jana: Metajazyk a metařeč a jejich charakter v díle Karla Čapka. In: Slovo a slovesnost, 1979, roč. 40, č. 4, str. 295 – 302.

HOFFMANNOVÁ, Jana: Sémantické a pragmatické aspekty koherence textu. Praha: Ústav pro jazyk český 1983. 149 s.

HOFFMANNOVÁ, Jana: Intertextualita. In: Stylistika a ... Praha: Trizonia 1997a, s. 34 – 39.

HOFFMANNOVÁ, Jana: Teorie kontextualizace. In: Stylistika a ... Praha: Trizonia 1997b, s. 47 – 49.

HOFFMANNOVÁ, Jana: "Reprodukce" řeči a myšlení. In: J. Hoffmannová – O. Müllerová – J. Zeman: Konverzace v češtině při rodinných a přátelských návštěvách. Praha: Trizonia 1999b, s. 99 – 125.

HOFFMANNOVÁ, Jana: Vyjadřování neurčitosti v mluvené češtině. In: Přednášky z 44. běhu Letní školy slovanských studií. Ed. J. Hasil. Praha: Univerzita Karlova 2001, s. 46 – 57.

HOFFMANNOVÁ, Jana: Intertextové, metatextové, terminologické problémy české analýzy diskurzu. In: Philologica. 56. Zborník Filozofickej fakulty Univerzity Komenského. Ed. P. Žigo. Bratislava: Univerzita Komenského, 2003b, s. 67 – 72.

HOFFMANNOVÁ, Jana: Intertextualita v současné elektronické komunikaci. In: Teorie a empirie. Bichla pro Krčmovó. Brno: Masarykova univerzita 2006, s. 163 – 174.

HOFFMANNOVÁ, Jana: Role českého prý/prej/pré při vyjadřování reproduktivních a modálních významů. In: Lexikalische Evidenzialitäts-Marker in slavischen Sprachen. Eds. B. Wiemer – V. A. Plungjan. München: Sagner 2008a. s. 149 – 164.

HOFFMANNOVÁ, Jana: Vágnost, neurčitost, nepřesnost, nejistota... ve vztahu k mluveným projevům a jejich zkoumání. In: Člověk – jazyk – text. Ed. A. Jaklová. Sborník z mezinár. ling. konference konané u příležitosti životního jubilea J. Kořenského. České Budějovice: Jihočeská univerzita 2008b, s. 229 – 234.

HOFFMANNOVÁ, Jana: Intertextualita v různých typech mediálních (televizních) dialogů. In: Intertekstualność we współczesnej komunikacji językowej. Ed. J. Mazur. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej 2010, s. 47 – 59.

HOFFMANNOVÁ, Jana: Radost z vícejazyčnosti. In: Slovo a slovesnost, 2013, roč. 74, č. 3, s. 211 – 220.

HOFFMANNOVÁ, Jana: Metajazyk, meteřeč, metatext, stylizace komunikačních jevů v textu: Karel Hausenblas a žáci jeho školy. In: Jazykovědné aktuality, 2014, roč. 51, č. 3 –4, s. 97 – 106.

HOFFMANNOVÁ, Jana – ČMEJRKOVÁ, Světlá: Intertextualita, polyfonie, heteroglosie: úvodem. In: Slovo a slovesnost, 2012, roč. 73, č. 4, s. 245 – 252.

HOFFMANNOVÁ, Jana – KOLÁŘOVÁ, Ivana: Reprodukce cizí/vlastní řeči v mluvených projevech. In: Čeština v mluveném korpusu. Eds. M. Kopřivová – M. Waclawičová. Studie z korpusové lingvistiky 7. Praha: Nakladatelství Lidové noviny – ÚČNK 2008, s. 115 – 123.

HOMOLÁČ, Jiří: Intertextovost a utváření smyslu v textu. Praha: Univerzita Karlova 1996. 114 s.

HOMOLKOVÁ, Milada: Vyjádření o jazyce a řeči v publicistických projevech F. Halase. In: Naše řeč, 1983, roč. 66, číslo 5, s. 225 – 235.

HORECKÝ, Ján: Využitie vsuvky v publicistickom štýle. In: Otázky žurnalistiky, 1962. Martin: Matica slovenská 1963, s. 155 – 163.

HORECKÝ, Ján: Vymedzenie štandardnej formy slovenčiny. In: Slovenská reč, 1979, roč. 44, č. 4, s. 221 – 230.

HORECKÝ, Ján: Jazykové funkcie. In: HORECKÝ, Ján: Spoločnosť a jazyk. Bratislava: VEDA. Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied 1982, s. 38 – 42.

HORECKÝ, Ján: Slovná zásoba a jazykové vedomie. In: Slovenské pohľady, 1989, roč. 105, č. 2, s. 123 – 129.

HORECKÝ, Ján: Jazykové vedomie. In: Jazykovedný časopis, 1991a, roč. 42, č. 2, s. 81 – 88.

HORECKÝ, Ján: Svedectvo Jána Smreka o slovenčine. In: Kultúra slova, 1991b, roč. 25, č. 2, s. 42 – 45.

HORECKÝ, Ján: Cudzie výrazy v slovenskom texte. In: Kultúra slova, 1992, roč. 26, č. 10, s. 289 – 293.

HORECKÝ, Ján: Hodnotové pole jazykového vedomia. In: Sociolinguistica Slovaca 1. Sociolingvistické aspekty výskumu súčasnej slovenčiny. Red. S. Ondrejovič – M. Šimková. Bratislava: Veda 1995a, s. 43 – 49.

HORECKÝ, Ján: Slovensko-česká diglosná komunikácia. In: Sociolinguistica Slovaca 1. Sociolingvistické aspekty výskumu súčasnej slovenčiny. Eds. S. Ondrejovič – M. Šimková. Bratislava: Veda 1995b, s. 183 – 187.

HRBÁČEK, Josef: Reliéfizace výpovědi a textu. In: Naše řeč, 1994, roč. 77, č. 2.

HYMES, Dell: The Ethnography of Speaking. In: Anthropology and Human Behavior. Ed. T. Gladwin – W. C. Sturtevant. Washington, DC: Anthropology Society of Washington 1962, s. 13 – 53.

CHALUPOVÁ, Kateřina: Česko-slovenské lexikální rozdíly. Bakalářská diplomová práce. Praha: Filozofická fakulta. Katedra středoevropských studií 2013. 133 s.

CHLOUPEK, Jan: Řeč o jazyce v umělecké tvorbě M. Horníčka. In: Naše řeč, 1972, roč. 55, č. 2 – 3, s. 165 – 170.

CHROMÝ, Jan: Postoje k jazyku, technika spojitých masek a čeština. In: Naše řeč, 2009, roč. 92, č. 5, s. 252 – 262.

IVANOVÁ, Tamara: Cizinka S. Česko-slovenská dvojjazyčná komunikace. Diplomová práce. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Ústav bohemistických studií 2002.

IVANOVÁ, Tamara: O tom ako Slováci mluví a Česi povedajú. In: Varia. XI. Zborník materiálov z XI. kolokvia mladých jazykovedcov (Spišská Nová Ves 28. – 30. 11. 2001). Zost. M. Šimková. Bratislava: Slovenská jazykovedná spoločnosť SAV 2004, s. 30 – 36.

JAKOBSON, Roman: Lingvistika a poetika. In: Lingvistická poetika. Bratislava: Tatran 1991. s. 36 – 46.

JANDOVÁ, Eva: Emoce vyjádřené metajazykovým komentářem v textu chatu na Internetu. In: Sborník z konference Wyrzanie emocji. Lodz: Katedra Wspolczesnego Języka Polskiego, Uniwersytet Lodzki 2006, s. 133 – 143.

JANOVEC, Ladislav: Nevětné frazémy v nové slovní zásobě. In: Neologizmy v dnešní češtině. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR 2005, s. 147 – 158.

JAROŠOVÁ, Alexandra: Bohemizmy a kodifikačné "kyvadlo". In: Jazykoveda v pohybe. Ed. A. Bohunická. Bratislava: Filozofická fakulta Univerzity Komenského 2012, s. 255 – 263.

JESENSKÁ, Zora: Uvedomiť si svoje miesto v prúdiacom vesmíre času. In: Slovenské pohľady, 1961, roč. 77, č. 8, s. 52 – 65.

JIŘIČKOVÁ, Jana: Metařečový komentář. In: Slovo a slovesnost, 1979, roč. 40, č. 2, s. 149 – 151.

KAČALA, Ján: K procesu prehodnotenia tzv. ľudových slov na hovorové. In: Jazykovedný časopis, 1981, roč. 32, č. 2, s. 155 – 158.

KAČALA, Ján: Subštandardné slová v Krátkom slovníku slovenského jazyka. In: Slovenská reč, 1983, roč. 48, č. 5, s. 289– 293.

KAČALA, Ján: Kodifikačný postoj a jazyková kultúra. In: Slovenská reč, 2000, roč. 65, č. 1, s. 11 – 21.

KAČALA, Ján: Okrídlené výrazy zo slovenského písomníctva. In: Slovenská reč, 2004, roč. 69, č. 2, s. 85 – 95.

KAČALA, Ján: Zainteresovane o slovensko-českých (nielen) jazykových vzťahoch. In: Kultúra slova, 2009, roč. 43, č. 4, s. 237 – 243.

KAMIŠ, Adolf: Konfrontační studium české a slovenské frazeologie. In: Slavica Pragensia. 25. Ed. V. Budovičová. Praha: Univerzita Karlova 1985, s. 113 – 122.

КАШКИН, В. Б.: Обыденная философия языка, наивная лингвистика и наивная лингвистическая технология. In: Обыденное метаязыковое сознание: онтологические и гносеологические аспекты. Ч. I. Кемерово – Барнаул 2009. s. 41 – 60.

KRALČÁK, Ľubomír: Jazyk a kultúrne vedomie. In: Kultúra – priestor interdisciplinárneho myslenia. 4. Zborník z medzinárodného vedeckého sympózia konaného dňa 21. – 22. septembra 2004 na Univerzite Konštantína Filozofa. Ed. P. Andruška. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre 2005, s. 102 – 107.

КРАВЧЕНКО, Михаил Александрович – КРАВЧЕНКО, Оксана Викторовна: О соотношении понятий "языковое сознание" и "метаязыковое сознание". In: Филологические науки. Вопросы теории и практики. Тамбов: Грамота 2015, s. 105 – 108.

KRČMOVÁ, Marie: Aktualizace. In: Nový encyklopedický slovník češtiny. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2016.

KRISTEVA, Julia: Polyfonie: Významy, pohlaví, světy. Praha: Moraviapress, Vize 97 2008. 140 s.

KRUPA, Viktor – ONDREJOVIČ, Slavomír: Jazykové mýty. In: Mýty naše slovenské. Zost. E. Krekovič – E. Mannová – E. Krekovičová. Bratislava: Academic Press 2005a, s. 62 – 70.

KRUPA, Viktor – ONDREJOVIČ, Slavomír: Jazykové mýty a ich poslanie. In: Človek a spoločnosť, internetový časopis, 2005b, roč. 8, č. 2.

LANSTYÁK, István: K otázke striedania kódov (maďarského a slovenského jazyka) v komunikte Maďarov na Slovensku. In: Slovo a slovesnosť, 2000, roč. 61, č. 1, s. 1 – 17.

LANSTYÁK, István: K niektorým pojmom a dištinkciám z oblasti kontaktológie. In: *Bilingvizmus. Minulosť, prítomnosť a budúcnosť*. Ed. J. Štefánik. Bratislava: Academic Electronic Press 2002, s. 77 – 89.

LIPOWSKI, Jarosla: *Konvergence a divergence češtiny a slovenštiny v československém státě*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego 2005. 200 s.

LUCY, John A.: *Reflexive Language: Reported Speech and Metapragmatics*. Cambridge University Press 1992. 414 s.

MAREŠ, Petr: Citát v textu, zvlášte umeleckém. In: *AUC. SlavPrag*. 25. Praha 1982, s. 217 – 229.

MAREŠ, Petr: Metajazyk, metařeč, metatext. In: *Slovo a slovesnost*, 1983, roč. 44, č. 2, s. 123 – 131.

MAREŠ, Petr: Průvodce světem paratextů. In: *Česká literatura*, 1993, roč. 41, č. 5, s. 580 – 583.

MARTINCOVÁ, Olga: Máchovsky, šaldovsky ... (k sémantické trojčlence u adverbii). In: *Žena, růže, píseň, řeč*. Sborník na počest životního jubilea Radoslavy Kvapilové Brabcové. Ed. M. Šmejkalová – M. Kvíčalová – P. Vybíral. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta 2015, s. 65 – 72.

MINÁŘOVÁ, Eva – CHLOUPEK, Jan: Výrazy v publicistickém textu označené uvozovkami. In: *Naše řeč*, 1983, roč. 66, č. 1, s. 14 – 22.

MLACEK, Jozef: Parentéza a jej členenie. In: *Slovenská řeč*, 1964, roč. 29, č. 5, s. 279 – 285.

MLACEK, Jozef: Vsuvka v diele Alexandra Matušku. In: *Slovenská řeč*, 1966, roč. 31, č. 4, s. 211 – 218.

MLACEK, Jozef: Slovenské súsovia. In: *Slovenská řeč*, 1981, roč. 46, č. 2, s. 65 - 71.

MLACEK, Jozef: Z problematiky úslovia. In: *Slovenská řeč*, 1983, roč. 48, č. 1, s. 6 – 14.

MLACEK, Jozef: Intertextovosť a jej interpretácie v nitrianskej škole. In: *Studia Academica Slovaca* 37. Prednášky XLIV. letnej školy slovenského jazyka a kultúry. Ed. J. Pekarovičová – M. Vojtech. Bratislava: Stimul 2008, s. 45 – 53.

MLACEK, Jozef – ĎURČO, Peter a kol: *Frazeologická terminológia*. Bratislava: Komisia pre výskum frazeológie pri slovenskom komitáte slavistov 1995.

Mluvnice češtiny. 3. Skladba. Praha: Academia 1987. 746 s.

MUKAŘOVSKÝ, Jan: Přísloví jako součást kontextu. In: Cestami poetiky a estetiky, 1971, s. 277 – 359.

MUSILOVÁ, Květoslava: Slovakismy v současné češtině. In: *Euro litteraria & Euro lingua* 2005. Majority a minority v literatuře a v jazyce. Ed. O. Uličný. Liberec: Technická univerzita 2005, s. 261 – 266.

MUSILOVÁ, Květoslava: Funkčnost slovakismů v současné češtině. In: *Člověk – jazyk – text*. Ed. A. Jaklová. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích 2008, s. 313 – 318.

MUSILOVÁ, Květoslava: Slovakismy v současné češtině (sociolingvistický průzkum mezi vysokoškoláky). In: *Vídy jazyka a jazykovedy*. Ed. M. Ološtiak – M. Ivanová – D. Slančová. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove 2011a, s. 389 – 396.

MUSILOVÁ, Květoslava: Vliv slovenštiny na dynamiku vývoje češtiny (sociolingvistický průzkum). In: *Dynamika spoločenských zmien a stratifikácia národného jazyka*. Medzinárodná vedecká konferencia. Ed. A. Gálisová. Banská Bystrica: Fakulta humanitných vied Univerzity Mateja Bela 2011b, s. 60 – 71.

MUSILOVÁ, Květoslava: Bohemismy v současné slovenštině. In: *Korpus – gramatika – axiologie*, 2013a, č. 7, s. 53 – 66.

MUSILOVÁ, Květoslava: Čeština a slovenština v kontaktu. In: *Čeština a dějiny. Studie k moderní mluvnici češtiny*. 3. Eds. R. Dittmann – O. Uličný. Olomouc: Univerzita Palackého 2013b, s. 164 – 176.

MUSILOVÁ, Květoslava: Kontaktné jazykové jevy, bohemismy, v současné slovenštině. In: *Gramatika a korpus 2012 – Grammar and corpora 2012*. Příspěvky z mezinárodní konference na CD. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus – Univerzita Hradec Králové 2013c. 14 s.

MUSILOVÁ, Květoslava – SOKOLOVÁ, Miloslava: Funkčnost česko-slovenských kontaktních variant v současnosti. In: *Studia Moravica* 1. Sborník prací z mezinárodní vědecké konference Jazyk a literatura na Moravě pořádané v říjnu 2002. Eds. J. Fiala – L. Machala. Olomouc: Filozofická fakulta 2004, s. 133 – 146.

MÜLLEROVÁ, Olga: Emoční aspekty opakování v jednom z typů internetové komunikace. In: *Sborník z konference Wyrzanie emocji*. Lodz: Katedra Wspolczesnego Języka Polskiego, Uniwersytet Lodzki 2006, s. 154 – 161.

MÚCSKOVÁ, Gabriela: Historická podmienenosť príznakovosti bohemizmov v spisovnej slovenčine. In: Letná škola prekladu. 11. Kritický stav prekladu na Slovensku? Modus vivendi a modus operandi v európskom kultúrnom priestore. Ed. D. Zvončeková. Bratislava: Slovenská spoločnosť prekladateľov umeleckej literatúry 2012, s. 33 – 42.

MÚCSKOVÁ, Gabriela: "Nehatený rozvoj" spisovného jazyka v kultúrnom a politickom kontexte 60. rokov 20. storočia. In: Jazyk a diskurz v kultúrnom a politickom kontexte spisovnej slovenčiny. Ed. S. Ondrejovič – J. Vrábľová – A. Krausová. Bratislava: Veda 2013, s. 91 – 103.

NÁBĚLKOVÁ, Mira: Anketový výskum spätosti rovnakokoreňových prídavných mien. In: Slovenská reč, 1991a, roč. 56, č. 5 – 6, s. 276 – 287.

NÁBĚLKOVÁ, Mira. Metakomunikačné vyjadrenie ako indikátor jazykového vedomia. In: Všeobecné a špecifické otázky jazykovej komunikácie. 1. diel. Red. P. Odaloš – V. Patráš. Banská Bystrica, Pedagogická fakulta 1991b, s. 87 – 96.

NÁBĚLKOVÁ, Mira: Vzťahové adjektíva v slovenčine. (Funkčno-sémantická analýza desubstantívnych derivátov.) Bratislava: VEDA 1993. 208 s.

NÁBĚLKOVÁ, Mira: Jé, drevokocúr, moje z nejoblíbenějších slov... O životnosti jedného medzijazykového mýtu. In: Jazyk a jazykoveda v pohybe. Na počesť Slavomíra Ondrejoviča. Ed. S. Mislovičová. Bratislava: Veda 2008a, s. 118 – 135.

NÁBĚLKOVÁ, Mira: Slovenčina a čeština v kontakte. Pokračovanie príbehu. Bratislava – Praha: Veda – Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV – Filozofická fakulta Karlovy Univerzity v Praze 2008b. 363 s.

NÁBĚLKOVÁ, Mira: Komunikačný obraz česko-slovenských lexikálnych diferencií – svedectvo internetu. In: Studia Academica Slovaca 42. Prednášky XLIX. letnej školy slovenského jazyka a kultúry. Eds. J. Pekarovičová – M. Vojtech. Bratislava: Univerzita Komenského 2013a, s. 139 – 147.

NÁBĚLKOVÁ, Mira: Prekrývania a rozdiely slovenských a českých synonymických skupín. In: Gramatika a korpus 2012 – Grammar and Corpora 2012. Ed. J. Klímová. Hradec Králové – Gaudeamus 2013b, 18 s.

NÁBĚLKOVÁ, Mira: The Case of Czech-Slovak language contact and contact-induced phenomena. In: Language Families, Typological Resemblance, and Perceived Similarity [Congruence in Contact-Induced Language Change]. Linguae & Litterae (Book

27). Eds. J. Besters-Dilger – C. Dermarkar – S. Pfänder – A. Rabus. Freiburg: Walter De Gruyter 2014, s. 61 – 92.

NÁBĚLKOVÁ, Mira: Porovnávací obraz lexikálnej zásoby slovenčiny a češtiny v doterajšom lingvistickom spracovaní. I. Začiatky lexikálnej komparácie. In: Slovenská reč, 2015, roč. 80, č. 5 – 6, s. 276 – 306.

NÁBĚLKOVÁ, Mira: Česko-slovenský jazykový kontakt. In: Nový encyklopedický slovník češtiny. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2016a.

NÁBĚLKOVÁ, Mira: Slovakizmy v češtině. In: Nový encyklopedický slovník češtiny. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2016b.

NÁBĚLKOVÁ, Mira a kol.: Čeština a slovenština v komparaci a v komunikaci: lexikální aspekty. Praha: Nakladatelství Lidové noviny (v tlači).

NÁBĚLKOVÁ, Mira: In: Hroznové víno... Komunikačné nástrahy slovensko-českej lexikálnej medzijazykovej homonymie. In: (Socio)lingvistika: perspektívy, limity a mýty (v tlači).

NÁBĚLKOVÁ, Mira – SLOBODA, Marián: Česko-slovenská komunikácia: semikomunikácia, bivalencia a reflexia vzájomnej zrozumiteľnosti slovenčiny a češtiny. In: Slovenčina v menšinovom prostredí. Eds. A. J. Tóth – A. Uhrinová. Békešská Čaba: Výskumný ústav Slovákov v Maďarsku 2008, s. 156 – 166.

NEKVAPIL, Jiří: Code-Switching in Conversation. Language, Interaction and Identity. In: Slovo a slovesnost, 2000, roč. 61, č. 4, s. 297 – 300.

NEMCOVÁ, Emília: Jazykové postoje ako indikátor jazykového vedomia. In: Aktuální slovakistika. Brněnské texty k slovakistice. 7. Zborník z konferencie, Brno 3. 12. 2004. Eds. I. Pospíšil – M. Zelenka. Brno: Filozofická fakulta Masarykovy univerzity 2004, s. 131 – 147.

NEMCOVÁ, Emília: Odraz jazykového vedomia v postojoch študentov. In: Sprache und Sprachen im mitteleuropäischen Raum. Vorträge der internationalen Linguistik-Tage, Trnava 2005. Ed. R. Kozmová. Trnava: Filozofická fakulta Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave 2006, s. 570 – 603.

NEUSTUPNÝ, Jiří Václav: Následné (follow-up) interview. In: Slovo a slovesnost, 1999, roč. 60, č. 1, s. 13 – 18.

NIEDZIELSKI, Nancy A. – PRESTON, Dennis Richard: Folk Linguistics. Berlin – Boston: De Gruyter Mouton 2010. 375 s.

OLOŠTIAK, Martin: O interlingválnej motivácii (teoretickometodologické a terminologické poznámky). In: Slovenčina na začiatku 21. storočia. Na počesť profesora Ivora Ripku. Ed. M. Imrichová. Prešov: Fakulta humanitných a prírodných vied, Prešovská univerzita v Prešove 2004, s. 112 – 122.

OLOŠTIAK, Martin: Interlingválna a slovotvorná motivácia. In: Jazykovedný časopis, 2007, roč. 58, č. 2, s. 103 – 112.

OLOŠTIAK, Martin: Aspekty teórie lexikálnej motivácie. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove 2011. 339 s.

ONDREJOVIČ, Slavo: Z výskumu jazykových postojov v oblasti dramatických umení. In: Sociolinguistica Slovaca 1. Sociolingvistické aspekty výskumu súčasnej slovenčiny. Red. S. Ondrejovič – M. Šimková. Bratislava: Veda 1995, s. 74 – 81.

ONDREJOVIČ, Slavomír – KRUPA, Viktor: Identita a jazyk. In: My a tí druhí v modernej spoločnosti. Konštrukcie a transformácie kolektívnych identít. Eds. G. Kiliánová – E. Kowalská – E. Krekovičová. Bratislava: Veda 2009, s. 19 – 25.

ORAVCOVÁ, Anna: Postoje k jazykovému výskumu. (Na základe sociolingvistickej ankety). In: Slovenská reč, 1991, roč. 56, č. 5 – 6, s. 288 – 294.

ORAVCOVÁ, Anna: Vzťah k jazyku ako faktor ovplyvňujúci jazykové vedomie. In: Sociolinguistica Slovaca 1. Sociolingvistické aspekty výskumu súčasnej slovenčiny. Red. S. Ondrejovič – M. Šimková. Bratislava: Veda 1995, s. 65 – 73.

PAVEAU, MARIE-ANNE: Do non-linguists practice linguistics?: An anti-eliminative approach to folk theories. In: AILA Review, 2011, roč. 24, s. 40 - 54.

PISÁRČIKOVÁ, Mária: Miesto subštandardných slov v slovnej zásobe. In: Slovenská reč, 1988, roč. 53, č. 3, s. 140 – 151.

PISÁRČIKOVÁ, Mária: Jazyk súčasnej prózy a jazyková kultúra. In: Kultúra slova, 1994, roč. 28, č. 6, s. 321 – 327.

POPOVIČ, Anton: Teória metatextov. Nitra: Pedagogická fakulta v Nitre 1974. 101 s.

REJZEK, Jiří: Lidová etymologie v češtině. Praha: Karolinum 2009. 146 s.

ROSS, J. R. On Declarative Sentences. In: Readings in English Transformational Grammar. Eds. R. A. Jacobs – P. S. Rosenbaum. Waltham: Ginn 1970, s. 222 – 277.

RULÍKOVÁ, Blažena: Vedlejší promluvová linie. In: Naše řeč, 1971, roč. 54, č. 2, s. 69 – 78.

RULÍKOVÁ, Blažena: Parenteze v současné češtině. Praha: Academia 1973. 126 s.

RUŽIČKA, Jozef: Prevzaté slová v slovenčine. In: Slovenská reč, 1950 – 1951, roč. 16, č. 3, s. 69 – 77.

SCHMALE, Günter: Metalinguistic Comments and Evaluations of Phraseological Expressions in German Talk Shows. In: Revue Interdisciplinaire Textes & Contextes, 2009, č. 4.

СИДОРОВА, М. Ю. – СТРЕЛЬНИКОВА, Н. А. – ШУВАЛОВА, О. Н.: Обыденное метаязыковое сознание в интернете. In: Обыденное метаязыковое сознание: онтологические и гносеологические аспекты. Кемерово-Барнаул: Изд-во Алтайского государственного университета 2009, s. 400 – 459.

SILVERSTEIN, Michael: The Limits of Awareness. In: Linguistic Anthropology: A Reader. Ed. A. Duranti. Wiley-Blackwell 2001, s. 382 – 401.

SLANČOVÁ, Daniela: Anketový prieskum postojov k jazyku. In: Slovenská reč, 1990, roč. 55, č. 1, s. 3 – 19.

SLANČOVÁ, Daniela: K pragmatickej charakteristike slovnej zásoby. In: Jazyk a kultura vyjadřování. Red. P. Karlík – M. Krčmová. Brno: Masarykova univerzita 1998, s. 185 – 191.

SLOBODA, Marián: Slovensko-česká (semi)komunikace a vzájemná (ne)rozumiteľnosť. In: Čeština doma a ve světě, 2004, roč. 12, č. 3 – 4, s. 208 – 220.

SLOBODA, Marián: Jazykový postoj. In: Nový encyklopedický slovník češtiny. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2016.

SLOBODA, Marián – NÁBĚLKOVÁ, Mira: Receptive multilingualism in ‘monolingual’ media: managing the presence of Slovak on Czech websites. In: International Journal of Multilingualism, 2013, roč. 10, č. 2, s. 196 – 213.

SMIEŠKOVÁ, Elena: Jazyková kultúra a frazeológia. In: Kultúra slova, 1969, roč. 3, č. 9, s. 289 – 293.

SMIEŠKOVÁ, Elena: Frazeológia v Česko-slovenskom slovníku. In: Kultúra slova, 1974a, roč. 8, č. 4, s. 97 – 102.

SMIEŠKOVÁ, Elena: Porovnávanie vo frazeológii. In: Kultúra slova, 1974, roč. 8, č. 6, s. 193 – 199.

SOKOLOVÁ, Miloslava: České kontaktné javy v slovenskom individuálnom vyjadřování. In: Česko-slovenské vzťahy v rokoch 1918 – 1938 (literatúra, jazyk, história, pedagogika). Ed. E. Hleba. Košice: Univerzita P. J. Šafárika 1991a, s. 225 – 239.

SOKOLOVÁ, Miloslava: Komunikatívna efektívnosť českých kontaktných javov v súčasnej slovenčine. In: Všeobecné a špecifické otázky jazykovej komunikácie. Komunikáty z vedeckej konferencie konanej v Banskej Bystrici 3. – 5. septembra 1991. 2. diel. Eds. P. Odaloš – V. Patráš. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta 1991b, s. 232 – 242.

SOKOLOVÁ, Miloslava: České kontaktné javy v slovenčine. In: Sociolinguistica Slovaca 1. Sociolingvistické aspekty výskumu súčasnej slovenčiny. Zost. S. Ondrejovič – M. Šimková. Bratislava: Veda 1995, s. 188 – 206.

STEIN, Dieter: E-Mail, Internet, Chatroom Talk: Pragmatics. In: Concise encyclopedia of pragmatics. Ed. J. L. Mey. 2. vyd. Oxford: Elsevier 2009, s. 229 – 236.

SVOBODOVÁ, Diana: Aspekty hodnocení cizojazyčných přejímek: mezi módností a standardem. Ostrava: Ostravská univerzita. Pedagogická fakulta 2009. 168 s.

SVOBODOVÁ, Jana: Čeština a slovenština v kontaktu aneb Ohýbaj ma, mamko, pokým som ja Janko. In: Slovo a obraz v komunikaci dětmi: Komunikace s dětmi ve společné Evropě. Ed. R. Novák. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity 2004, s. 82 – 85.

SVOBODOVÁ, Jana: Čeština a slovenština v kontaktu. In: Západoslovanské jazyky v 21. století. 2. Eds. J. Svobodová – D. Svobodová – E. Höflerová. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity 2005, s. 137 – 146.

SVOBODOVÁ, Jana: K pasivnímu bilingvistu dětí v česko-slovenském prostoru. In: Slovo o slove. 12. Eds. L. Sičáková a kol. Prešov: Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity 2006, s. 17 – 22.

SVOBODOVÁ, Jana: Česká média a slovenština. In: Hovorená podoba jazyka v médiách. Ed. L. Kralčák. Nitra: Filozofická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa 2008, s. 36 – 42.

SVOBODOVÁ, Jana: Čeština na rozcestí. Ostrava: Ostravská univerzita 2014. 135 s.

ŠIKRA, Juraj: Sociolingvistický výskum jazykového vedomia. In: Slovenská reč, 1991, roč. 56, č. 5 – 6, s. 257 – 262.

ŠIMKOVÁ, Mária: Syntakticko-pragmatická analýza korešpondencie Ivana Kadlečíka. In: Varia. 2. Materiály z II. kolokvia mladých jazykovedcov (Modra-Piesok 26. – 27. októbra 1992). Red. M. Nábělková – P. Odaloš. Bratislava – Banská Bystrica: Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV – Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela 1993, s. 103 – 116.

ŠOLTYS, Otakar: Verba dicendi a metajazyková funkce. *Linguistica*. 8. Praha: Ústav pro jazyk český ČSAV 1983. 140 s.

ŠTEFÁNIK, J o z e f – PALCÚTOVÁ, M i c h a e l a – LANSTYÁK, István: Terminologický slovník. In: *Antológia bilingvizmu*. Ed. J. Štefánik. Bratislava: Academic Electronic Press 2003, s. 283 – 294.

TAMPAZOBA, Илона Геннадьевна: *Метаязыковая рефлексия в языковой картине мира*. Москва 2011.

TECHTMEIER, Bärbel a kol.: *Tézy o jazykovej kultúre*. (Preložil S. Michalus.) In: *Slovenská reč*, 1987, roč. 52, č. 1, s. 3 – 15.

TOGNINI-BONELLI, Elena: *Corpus Linguistics at Work*. John Benjamins Publishing 2001. 223 s.

TROST, Pavel: Střídání kódů. In: *Slovo a slovesnost*, 1976, roč. 37, č. 1, s. 1 – 3.

TUČEK, Ondřej – HONZEJK, Petr – ŠÍDLO, Jindřich: *Příruční slovník klausismů*. In: *Hospodářské noviny*, 12. 3. 2013.

TVRDOŇ, Emil: O využití úvodzoviek v beletrii a periodickej tlači. In: *Slovenská reč*, 1972, roč. 37, č. 3, s. 143 – 145.

VAŇKOVÁ, Irena: Kapitoly o řeči (*Řeč v českém obraze světa*). In: VAŇKOVÁ, Irena: *Nádoba plná řeči*. Praha: Univerzita Karlova 2007, s. 95 – 282.

ВЕПРЕВА, Ирина Трофимовна: *Метаязыковой привкус эпохи. Избранные работы последнего десятилетия*. Saarbrücken: Palmarium Academic Publishing 2014. 232 s.

ВЕПРЕВА, Ирина Трофимовна: *Языковая рефлексия в постсоветскую эпоху*. Москва: ОЛМА ПРЕСС 2005. 377 s.

VERSCHUEREN, Jef: Notes on the Role of Metapragmatic Awareness in Language Use Pragmatics. In: *Quarterly Publication of the International Pragmatics Association (IPrA)*, 2000, roč. 10, č. 4, s. 439 – 456.

ZEMAN, Jiř: K lingvistické analýze moderní populární hudby: dva jazyky (čeština, slovenština) v jednom písňovém textu. In: *Slovo a slovesnost*, 2000, roč. 61, č. 1, s. 54 – 59.

ŽEMBEROVÁ, Viera: Intertextualita v epickom texte. In: *Literatúra v literatúre*. Sborník referátů z literárněvědné konference 37. Bezručovy Opavy (13. – 14. 9. 1994). Praha – Opava: Ústav pro českou literaturu – Slezská univerzita 1995, s. 113 – 121.

ŽIGO, Pavol: Konvergentné a divergentné tendencie vo vývine slovenčiny a češtiny. In: Slovenská reč, 2002, roč. 67, č. 1, s. 5 – 18.

ŽILKA, Tibor: Pretext a posttext. In: Literatúra v literatúre. Sborník referátů z literárněvědné konference 37. Bezručovy Opavy (13. – 14. 9. 1994). Praha – Opava, Ústav pro českou literaturu – Slezská univerzita 1995. s. 7 – 12.

Zoznam publikačnej činnosti

2017

Slovenský národní korpus. Průručka používatele. Bratislava: Vydavateľstvo Mikula. (v tlači) (spolu s M. Šimkovou, B. Kmeťovou, M. Debnárom)

2015

„Ako hovoria Česi, jak říkají Slováci“ – metajazykové komentáre pri kontaktoých javoch v slovenských a českých textoch. In: Jazykovedné štúdie. XXXII. Eds. K. Balleková – E. Králik – G. Múcsková. Bratislava: VEDA 2015, s. 482 – 495.

Slovensko-česká a česko-slovenská dvojjazyčná lexikografia. Vývinový prehľad od 19. storočia po súčasnosť II. In: Slovenská reč, 2015, roč. 80, č. 1 – 2, s. 39 – 74.

Interferencia slovenčiny a češtiny v prehovoroch politických väzňov (sondážna analýza). In: Človek a jeho jazyk. 3. Inšpirácie profesora Jána Horeckého. Ed. Mária Šimková. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV 2015, s. 355 – 367.

Corpus of Dialects of the Slovak National Corpus. In: Natural Language Processing, Corpus Linguistics, Lexicography. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie Slovo 2015. Eds. Katarína Gajdošová – Adriána Žáková. Lüdenscheid: RAM-Verlag 2015, s. 26 – 35. (spolu s M. Šimkovou, R. Garabíkom)

Detecting Time Expressions for Bulgarian and Slovak Language from Electronic Text Corpora. In: Procedia – Social and Behavioral Sciences. The Proceedings of 5th World Conference on Learning, Teaching and Educational Leadership. Ed. Cigdem Hursen. Elsevier Ltd 2015, s. 257 – 260. (spolu s V. Stoykovou, M. Šimkovou, D. Majchrákovou)

2014

Slovensko-česká a česko-slovenská dvojjazyčná lexikografia. Vývinový prehľad od 19. storočia po súčasnosť I. In: Slovenská reč, 2014, roč. 79, č. 5 – 6, s. 274 – 303.

Slovenský národní korpus a možnosti jeho využitia v školskej praxi. In: Slovenčinár. Časopis Slovenskej asociácie učiteľov slovenčiny. 2014, roč. 1, č. 1, s. 44 – 60. ISSN 1339-4908 (spolu s H. Ľos Ivoríkovou)

Slovenský hovorený korpus (2008 – 2012). In: Jazykovedné štúdie XXXI. Rozvoj jazykových technológií a zdrojov na Slovensku a vo svete (10 rokov Slovenského

národného korpusu). Eds. Katarína Gajdošová – Adriána Žáková. Bratislava: VEDA 2014, s. 65 – 84. ISBN 978-80-224-1391-6 (spolu s M. Šimkovou)

2013

Prienik českých kontaktných javov medzi slovenské slovesá s predponou pre-. In: 70 godini balgarska akademična leksikografia. Sofia: Akademično izdatelstvo "Prof. Marin Drinov" 2013, s. 428 – 437. 978-954-322-578-1

České kontaktné javy na báze Slovenského národného korpusu. In: Gramatika a korpus 2012 – Grammar and corpora 2012. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, Univerzita Hradec Králové 2013. ISBN 978-80-7435-243-0.

Kurzy na využívanie databáz Slovenského národného korpusu. In: Kultúra slova, 2013, roč. 47, č. 4, s. 227 – 229. (správa)

Cyklus prezentácií a praktických seminárov Vyhľadávanie v Slovenskom národnom korpuse. In: Slovenská reč, 2013, roč. 78, č. 3 – 4, s. 209 – 211. (správa)

Spojenie počítačových technológií a jazyka. In: Učiteľské noviny, 2013, roč. LX, č. 32, s. s. 15. (správa)

Blahoželáme jubilatke Márii Šimkovej. In: Slovenská reč, 2013, roč. 78, č. 5, s. 305 – 308. (medailón)

2012

Slovenský jazyk v digitálnom veku. Springer 2012. 85 s. ISBN 978-3-642-30370-8 (v spoluautorstve s M. Šimkovou, R. Garabíkom, M. Laclavíkom, S. Ondrejovičom, J. Juhárom, J. Genčim, K. Furdíkom, H. Ivoríkovou, J. Ivaneckým)

Rozvoj jazykových technológií na Slovensku a vo svete (10 rokov Slovenského národného korpusu). In: Kultúra slova, 2012, roč. 43, č. 3, s. 167 – 171. (správa)

Frekvenčná analýza hovorenej slovenčiny. In: Slovenská reč, 2012, roč. 77, č. 5 – 6, s. 331 – 336. (rec.)

2011

Ako sme vyprevadili do života druhý zväzok Slovníka súčasného slovenského jazyka H – L. In: World Literature Studies (časopis pre výskum svetovej literatúry), 2011, Vol. 3 (20), s. 136. ISSN 1337-9275. (správa)

Druhý zväzok Slovníka súčasného slovenského jazyka H – L vykročil k používateľom. In: Kultúra slova, 2011, roč. 45, č. 3, s. 185 – 189. (správa)

Edícia Štúdie z korpusovej lingvistiky a jej prvý zväzok. In: Slovenská reč, roč. 76, č. 1 – 2, s. 76 – 84. (rec.) (v spoluautorstve s M. Šimkovou)

Slovko 2011. Počítačové spracovanie prirodzeného jazyka, multilingválnosť. In: Jazykovedný časopis, 2011, roč. 62, č. 2, (spolu s B. Kmeťovou, A. Žákovou) (recenzia)

Spektrum vedy s názvom Jazykový korpus, STV 2:.

Premiéra: 12. 1. 2011

Reprízy: 13. 1. 2011, 24. 2. 2011, 7. 9. 2011, 9. 9. 2011 (spolu s M. Šimkovou, R. Garabíkom, H. Ivoríkovou, D. Majchrákovou, L. Očetovou, M. Debnárom, P. Ďurčom)

2010

Metadáta v Slovenskom hovorenom korpuse. In: Varia. 17. Zborník materiálov zo XVII. kolokvia mladých jazykovedcov (Liptovská osada – Škutovky 7. – 9. 11. 2007). Zost. V. Kováčová. Ružomberok: Katolícka univerzita v Ružomberku – Filozofická fakulta, Slovenská jazykovedná spoločnosť pri JÚLŠ SAV v Bratislave 2010, s. 115 – 120. ISBN 978-80-8084-550-6. – Dostupné aj z WWW: http://korpus.sk/attachments/publications/2010_Gajdosova_VARIAXVII.pdf.

Využitie a výslovnosť skratiek v Slovenskom hovorenom korpuse [elektronický zdroj] / Katarína Gajdošová.

Cudzojazyčné výrazy v Slovenskom hovorenom korpuse. In: Slovo o slove. 16. Zborník Katedry komunikačnej a literárnej výchovy Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity. Ed. Ľ. Liptáková – M. Andričíková – M. Klimovič. Prešov: Katedra komunikačnej a literárnej výchovy, Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove 2010, s. 190 – 197. ISBN 978-80-555-0201-4. – Dostupné aj z WWW: http://korpus.sk/attachments/publications/2010_Gajdosova_Slovo16.pdf.

Lingvistická analýza automatizovanej anotácie datívu adjektíva v heterogénnych menných skupinách v Slovenskom národnom korpuse. In: Slovo – Tvorba – Dynamickosť. Na počesť Kláry Buzássyovej. Ed. M. Šimková. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV – Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV 2010, s. 309 – 330, angl. res. s. 329 – 330. ISBN 978-80-224-1107-3. – Dostupné aj z WWW: http://korpus.sk/attachments/publications/2010_Gajdosova_STD.pdf.

Človek a jeho jazyk. In: Korpus – Gramatika – Axiologie, 2010, roč. 1, č. 2, s. 88 – 97 (spoluautorka M. Šimková). Dostupné aj z WWW: http://korpus.sk/attachments/publications/2010_Gajdosova_Simkova_KGA.pdf. (správa)

Slovko 2009. Počítačové spracovanie prirodzeného jazyka, korpusová lingvistika a gramatický výskum. In: Jazykovedný časopis, 2010, roč. 61, č. 1, s. 90 – 97 (spoluautorky A. Karčová, D. Majchráková) (ref.). Dostupné aj z WWW: http://korpus.sk/attachments/publications/2010_Gajdosova_Karcova_Majchrakova_Slovko.pdf.

Konferencia Človek a jeho jazyk 2010. In: Kultúra slova, 2010, roč. 44, č. 2, s. 106 – 115. Dostupné aj z WWW: http://korpus.sk/attachments/publications/2010_Gajdosova_ClovekAJehoJazyk.pdf. (správa)

2009

Syntaktická anotácia vybraných textov Slovenského národného korpusu. In: Varia. 16. Zborník materiálov zo XVI. kolokvia mladých jazykovedcov (Častá-Papiernička 8. – 10. 11. 2006). Zost. G. Múcsková. Bratislava: Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV – Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV 2009, s. 140 – 148. ISBN 80-89037-04-6.